
Petíciós Bizottság

2016/2009(INI)

12.10.2016

VÉLEMÉNY

a Petíciós Bizottság részéről

az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság részére

az alapvető jogok helyzetéről az Európai Unióban 2015-ben
(2016/2009(INI))

A vélemény előadója: Jude Kirton-Darling

JAVASLATOK

A Petíciós Bizottság felhívja az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

- A. mivel a Parlamenthez benyújtott petíciók fontos eszközt jelentenek a polgárok számára a lakóhely szerinti tagállamukban az emberi jogok állítólagos megsértésének bejelentéséhez;
- B. mivel az Alapjogi Chartának kötelező erejű központi elemként a Lisszaboni Szerződés hatálya alá történő beemelése a polgári és szociális védelem tekintetében jelentős elvárásokat ébresztett az uniós polgárok körében;
- C. mivel 2015-ben közel száz olyan petíció érkezett be a Parlamenthez, amely közvetlenül az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt alapvető jogok állítólagos megsértésére vonatkozik; mivel a petíciók feldolgozása során a Charta által nyújtott tényleges védelemmel kapcsolatos további problémák is felmerülhetnek;
- D. mivel az alapvető jogok megsértése nem mindig közvetlenül történik, egyes esetekben a környezetkárosodással összefüggésben lép fel; mivel a Charta 37. cikke rendelkezik a környezetvédelemhez való jogról; mivel a beérkezett petíciók jelentős része folyamatban levő vagy lehetséges környezeti agresszióval foglalkozik;
- E. mivel a lakóhely szerinti tagállam helyhatósági és európai parlamenti választásain való szavazás és választhatóság joga a Charta 39. és 40. cikkében foglaltatnak; mivel a szabad mozgáshoz való jog gyakorlása nem akadályozhatja e jogot;
- F. mivel a Charta 34. cikke megállapítja a szociális biztonsághoz és a szociális segítségnyújtáshoz való jogot; mivel az egyetemesen hozzáférhető, minőségi közegészségügyi ellátás a szociális biztonság alappillére; mivel a tisztességes megélhetést biztosító szociális lakhatás e cikk hatálya alá tartozik; mivel a megfizethető energiaellátáshoz való hozzáférés az emberi méltóság lényeges részét képezi;
- G. tekintettel az emberi jogok európai egyezményére (EJEE);
- H. mivel még mindig különbség van a nemek között az alapvető jogok teljes érvényesülése tekintetében, különösen a Charta egyenlőségről és a szolidaritásról szóló címeiben foglalt rendelkezéseknek a nők és férfiak mindennapi életében történő tényleges végrehajtásakor;
- I. mivel a Charta 24. cikke a gyermekek alapvető jogait rögzíti; mivel 2015-ben több száz petíció érkezett – legtöbbször határokon átnyúló – gyermekelhelyezési ügyekben; mivel ezen ügyek többségének hatékonyabb kezelése érdekében külön munkacsoportot hoztak létre;
- J. mivel az európai ombudsmannak a Frontex kapcsán végzett, OI/5/2012/BEH-MHZ számú, hivatalból indított vizsgálatáról szóló különjelentésről a Petíciós Bizottság és az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság által készített közös jelentés tudomásul vette a Frontexnek az alapvető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányuló erőfeszítéseit, és felszólította az ügynökséget, hogy foglalkozzon az alapvető jogok

működése során történő megsértésével kapcsolatos egyéni panaszokkal; mivel ez magában foglalja többek között – de nem kizárólagosan – egy, az események jelentésére szolgáló rendszer és magatartási kódex kialakítását; mivel az alapvető jogok tiszteletben tartásának és védelmének kötelezettsége valamennyi uniós intézményre, ügynökségre és szervre is vonatkozik;

- K. mivel a Charta 51. cikkének jelenlegi megszorító értelmezése valódi akadályt képez előző rendelkezéseinek hatékonysága tekintetében, amelyek így elmaradhatnak a várakozásoktól, és elégedetlenséget válthatnak ki a polgárok körében; mivel a Petíciós Bizottság nemrégiben meghallgatást szervezett kifejezetten a Charta hatálya kiterjesztésének szükségességéről;
- L. mivel az Unió nem engedheti meg, hogy a határain belül semmibe vegyék vagy aláássák az alapvető polgári jogokat, mint például az információszabadságot, továbbá nem tűrheti el a hatalommal való visszaélést és az intézményesített rasszizmust és az idegengyűlöletet, ahogy az néhány petícióból kiderül;
1. úgy véli, hogy a polgárok azt várják el a Chartától, hogy az uniós jogszabályok végrehajtása során az uniós intézmények, szervek és ügynökségek, valamint a tagállamok biztosítsák alapvető jogaik védelmét; megjegyzi, hogy a Charta szerinti jogaik védelmének és az ezzel kapcsolatos tudatosságnak a hiánya tovább súlyosbíthatja a polgárok kiábrándultságát az európai projektből; megjegyzi, hogy a lakosságnak csak korlátozott elképzelései vannak a Charta hatályáról; véleménye szerint a Bizottság és a tagállamok a hagyományos és az online médiumokon indított célzott kampányokkal többet is tehetnének a Chartával, különösen annak 51. cikke hatásaival, valamint az állampolgárok alapvető jogainak megsértése esetén rendelkezésre álló jogorvoslati eljárásokkal kapcsolatos ismeretek előmozdítása érdekében; felszólítja a Bizottságot, hogy örködjön a Charta tagállamok általi teljes és következetes végrehajtása felett; véleménye szerint fontolóra kell venni az 51. cikk értelmezésének az Unió kizárólagos hatáskörén túli kiterjesztését, a cikk időszerűségét pedig a Szerződés következő felülvizsgálatakor újra kell értékelni;
  2. úgy véli, hogy az Európai Polgári Kezdeményezés valódi reformja és az eszköz hatékony működtetése nagyban hozzájárulhat az Unióról kialakult kép javításához;
  3. mélyen meg van győződve arról, hogy a megszorító intézkedések az alapvető jogok védelmének folyamatos romlásához, többek között riasztó mértékű ifjúsági munkanélküliséghez, a szegénységben élő munkavállalók számának óriási megemelkedéséhez, valamint a szegénység és a társadalmi marginalizáció fokozódásához vezettek az Unióban; felszólít az összes megszorító intézkedés azonnali leállítására, és felszólítja az EU-t és a tagállamokat egyaránt, hogy dolgozzanak ki minőségi és tisztességes munkahelyeket biztosító célirányos politikákat, illetve szociális védelmi intézkedéseket, elsősorban a szegénységben és társadalmi kirekesztésben élő polgárokra összpontosítva;
  4. megjegyzi, hogy növekszik azoknak a petícióknak a száma, amelyek számos esetben az alapvető jogok megsértését eredményező európai gazdasági és szociális válsággal foglalkoznak;
  5. hangsúlyozza, hogy az Alapjogi Charta rendelkezései az összes uniós intézményre –

beleértve azok ügynökségeit és szerveit – és a tagállamokra egyaránt kötelező erővel bírnak;

6. rámutat, hogy ugyan a mozgásszabadság és a tartózkodás szabadsága a belső piac polgárai számára a Charta által biztosított alapvető jog, ennek ellenére sok polgár még mindig nehézségekkel találja szembe magát e jog érvényesítése során, többek között a szociális biztonsági ellátások, a nyugdíjak és az egészségügyi ellátások hordozhatósága, illetve a szakmai képezések és a családi állapotra vonatkozó dokumentumok elismerése tekintetében; felszólítja a tagállamokat, hogy a Chartával összhangban eljárva biztosítsák, hogy a polgárok egyetemes hozzáférést kapjanak a minőségi egészségügyi ellátáshoz (többek között gyógyszerekhez és kezeléshez), az igazságszolgáltatáshoz, az oktatáshoz, valamint a szociális és lakhatási támogatáshoz;
7. hangsúlyozza, hogy a közélet minden területén biztosítani kell a nők alapvető jogait, különös tekintettel a társadalmi és politikai részvételre; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy e jogok aktív fenntartása érdekében hajtsanak végre politikákat az ENSZ-közgyűlésének a nőkről és a politikai részvételről szóló 66/130. számú, 2011. december 19-i határozatával összhangban;
8. hangsúlyozza a fogyatékossgal élők jogait az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre, a Charta 26. cikkével összhangban; felszólítja a Bizottságot, a tagállamokat és azok helyi és regionális hatóságait e jogok – nevezetesen a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményben és a marrákesi szerződésben rögzített jogok – megfelelő tiszteletben tartásának, alkalmazásának és átlátható módon történő nyomon követésének biztosítására; véleménye szerint az említett alapvető jogokat sértő projektek – például a fogyatékossgal élőket a közösségtől elkülönítő projektek – számára nem szabad uniós támogatást folyósítani;
9. felszólítja az EU-t, hogy ratifikálja a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményhez csatolt fakultatív jegyzőkönyvet, és a lehető leghamarabb kerítsen sort az uniós jogszabályok hatékony, horizontális és átfogó felülvizsgálatára annak érdekében, hogy azokat teljes mértékben összhangba hozzák az egyezmény rendelkezéseivel, amelynek révén egy valóban demokratikus és részvételen alapuló folyamat indulna a fogyatékossgal élő személyek képviselői szervezeteinek közvetlen és teljes körű részvételével;
10. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogaival foglalkozó ENSZ-bizottság az Európai Unió első jelentéséről szóló záró észrevételeiben bírálatként fogalmazta meg, hogy az EU és tagállamai által elfogadott megszorító intézkedések rontották a fogyatékossgal élők életszínvonalát, és veszélyeztetik alapvető jogaik gyakorlását;
11. hangsúlyozza, hogy a Frontexszel érintkezésbe kerülő menedékkérők alapvető jogait tiszteletben kell tartani, és a kialakított panasztételi mechanizmuson keresztül biztosítani kell számukra e jogok maradéktalan betartását; üdvözli a független panasztételi mechanizmus beillesztését az Európai Határ- és Parti Őrségről szóló rendeletbe azzal a céllal, hogy az ügynökség minden tevékenysége során nyomon kövessék és biztosítsák az alapvető jogok tiszteletben tartását;

12. üdvözli az európai ombudsman e mechanizmus létrehozását eredményező vizsgálatát, valamint az ombudsman folyamatos munkáját annak érdekében, hogy az uniós intézmények tiszteletben tartás az alapvető jogokat; üdvözli az ombudsman arra vonatkozó vizsgálatát, hogy a tagállamok tiszteletben tartják-e az Alapjogi Chartát, amikor az EU kohéziós alapjait olyan projektekre használják fel, amelyek intézményekben helyezik el a fogyatékossggal élő személyeket ahelyett, hogy integrálnák őket a társadalomba;
13. hangsúlyozza az őshonos etnikai, nemzeti, nyelvi és vallási közösségek, valamint a veszélyeztetett nyelvek uniós és tagállami védelmének fontosságát;
14. elítéli a megkülönböztetés minden formáját; felszólítja az Uniót és a tagállamokat, hogy kísérjék különös figyelemmel és kezeljék hatékonyan a kisebbségekkel és migránsokkal szembeni hátrányos megkülönböztetés, valamint a média szabadságának a petíciókban és a nemzetközi szervezetek, például a Riporterek Határok Nélkül által rendszeresen szóvá tett korlátozása kérdéseit; felszólítja az Uniót és a tagállamokat, hogy hozzanak megfelelő intézkedéseket a médiaágazatban tapasztalható helyzet javítására a médiának az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített szabadságának és pluralizmusának maradéktalan biztosítása érdekében; emlékeztet arra, hogy a kulturális és nyelvi sokszínűség az Európai Unió jellegzetes vonása, és hogy a kulturális és nyelvi kisebbségek jogai a Charta értelmében védelmet élveznek; szorgalmazza, hogy az Európai Tanácsban szüntessék meg a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékossgra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló irányelvre irányuló javaslat blokkolását;
15. felszólítja a tagállamokat, valamint helyi és regionális hatóságaikat, hogy a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályoknak megfelelően garantálják az Unióban élő, nem uniós országokból származó valamennyi polgár munkavállaláshoz való jogát, és segítsék elő társadalmi befogadásukat; aggódalmának ad hangot az alapvető jogoknak a migránsok fogadására és fogva tartására szolgáló központokban történő megsértése miatt;
16. hangsúlyozza, hogy egyes tagállamokban a migránsokat fogadó központokban jelenleg alkalmazott irányítási és pénzügyi mechanizmusok súlyos jogsértéseket, korrupciót, visszaéléseket idézhetnek elő, továbbá az alapjogok megsértését eredményezhetik;
17. kéri a Bizottságot, hogy habozás nélkül cselekedjen, és használja ki maximálisan hatásköreit és előjogait annak érdekében, hogy szankciókat alkalmazzon azon tagállamokkal szemben, amelyek nem tartják tiszteletben a véleménynyilvánítás szabadságához, az információszabadsághoz, a gyülekezési és egyesülési szabadsághoz fűződő alapvető jogokat, vagy amelyek – például az intézményesített rasszizmus és idegengyűlölet formájában – hatalommal való visszaélést követnek el;
18. úgy véli, hogy az Uniónak és a tagállamoknak folyamatosan tiszteletben kell tartaniuk a szolidaritás elvét, és meg kell tenniük a szükséges erőfeszítéseket a felelősség megosztására egyrészt annak érdekében, hogy a migránsok és a menekültek életének maradéktalan védelme biztosítva legyen, másrészt a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem érdekében, teljes mértékben tiszteletben tartva a visszaküldés tilalmának elvét és az alapjogokat;
19. megjegyzi, hogy a petíciókban gyakran esik szó olyan problémákról, amelyeket az uniós

polgároknak az Unió területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli házastársa és állandó tartózkodási engedéllyel rendelkező nem uniós állampolgárok, különösen hontalan személyek jogaik gyakorlása során tapasztalnak;

20. úgy véli, hogy a megújuló energiákba történő beruházási kedvet aláásó nemzeti jogszabályok bevezetése egyes esetben nemcsak támadás a jogbiztonság ellen, ahogy azt néhány beérkezett petíció megfogalmazza, hanem a Charta megsértésének is tekinthető, amennyiben az illetékesek nem ültetik át vagy nem hajtják végre az Unió energiaügyi és éghajlati stratégiájával kapcsolatos jogszabályokat;
21. hangsúlyozza a különböző tagállamokban a hivatalos dokumentumok, különösen a házassági anyakönyvi kivonatok és az örökbefogadási igazolások el nem ismeréséből fakadó problémákat, amelyek lehetetlenné teszik „a gyermek mindenek felett álló érdekének” garantálását;
22. felszólít arra, hogy a Petíciós Bizottságnak az örökbefogadás határokon átnyúló vonatkozásairól szóló véleményében körvonalazottaknak megfelelően fordítsanak különös figyelmet a gyermekek jogaira, különösen a határokon átnyúló gyermekelhelyezési viták, a szülői beleegyezés nélküli örökbefogadások és a láthatási jogok összefüggésében; felszólítja a Bizottságot, hogy a Brüsszel IIa. rendelet felülvizsgálatával összefüggésben adjon egyértelmű útmutatást a „gyermek mindenek fölött álló érdekének” fogalmával kapcsolatban; úgy véli, hogy a felügyeleti joggal és a szülői felelősséggel kapcsolatban az Unión belül fennálló különbségek lehetetlenné teszik, hogy garantálni lehessen „a gyermek mindenek felett álló érdekét” és a gyermek azon jogát, hogy mindkét szülővel kapcsolatban maradjon;
23. sürgeti új jogszabály elfogadását az energiaszegénység elleni küzdelem céljából, és üdvözli azokat a korábbi, bármilyen igazgatási szinten indított kezdeményezéseket, amelyek az energiához való egyetemes hozzáférés biztosítását tűzték ki célként; úgy véli, hogy a minden háztartás számára megfizethető energiát biztosító egyedi intézkedések meghozatala a Charta 34. cikkében foglalt szociális biztonság és szociális segítségnyújtás hatálya alá tartozik; bírálja azokat a döntéseket, amelyek pusztán a hatóságok közötti hatásköri viták miatt meggátolhatják e jog garantálását;
24. sajnálatának ad hangot, amiért továbbra is rendkívül nagyarányú a gyermekszegénység, és amiért a gyermekek továbbra is jobban ki vannak téve a szegénység kockázatának, mint a felnőttek; felszólítja az Uniót és a tagállamokat, hogy erősítsék fellépésüket egy olyan holisztikus megközelítés elfogadása érdekében, amely a gyermekszegénység valamennyi mélyen gyökerező okának sikeres kezelésére irányul;
25. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a Petíciós Bizottság szerepét a Charta által védett alapjogok fenntartásában;
26. üdvözli az LMBTI-személyek jogait érintő előrelépéseket 2015-ben; továbbra is aggasztónak találja a nemi irányultságon és a nemi identitáson alapuló folyamatos megkülönböztetést, valamint az LMBTI-személyek szólásszabadságának, gyülekezési és egyesülési szabadságának korlátozását; megállapítja, hogy haladéktalanul foglalkozni kell az LMBTI-családokkal szembeni megkülönböztetés problémájával, és sürgeti a tagállamokat, hogy ismerjék el e családok jogállását, biztosítva ezzel mozgásszabadságukat az EU egészében;

27. hangsúlyozza, hogy számos hontalan személy nem rendelkezik választójoggal az európai parlamenti választásokon, miközben a képviselői helyek elosztása az ő kárukra történik; felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg ezt a helyzetet;
28. megállapítja, hogy az Európai Unióban sérülnek az interszexuális személyek alapjogai, ideértve a saját identitáshoz való jogot is;
29. arra buzdítja a Bizottságot, hogy a lehető leghatékonyabb módon foglalkozzon a nemzeti választójogi szabályokkal, különösen azokban az esetekben, ahol a polgárok elveszítik szavazati jogukat a nemzeti választásokon, ha élnek a mozgásszabadsághoz vagy a letelepedés szabadságához fűződő alapvető jogokkal, valamint az európai és a helyi választásokon való szavazati jogtól való megfosztás eseteiben, illetve amikor megtiltják számukra, hogy politikai pártok tagjai legyenek;
30. emlékeztet arra, hogy az emberi jogok európai egyezménye 46. cikkének (1) bekezdése értelmében a Magas Szerződő Felek a jogállamiság keretében feltétel nélkül, ünnepélyesen és kötelező jelleggel vállalták, hogy „magukra nézve kötelezőnek tekintik a Bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek”; sajnálja a Bíróság egyes ítéleteinek végrehajtása tekintetében tapasztalt késedelmet és bizonyos esetekben a politikai akarat hiányát; szigorúbb intézkedéseket szorgalmaz azokban az esetekben, amikor időhúzás céljával vagy folytatólagosan nem hajtják végre az ítéleteket;
31. felszólítja az uniós és tagállami intézményeket és szerveket, hogy az uniós jog végrehajtása során biztosítsák a környezet magas szintű védelmét, és tartsák tiszteletben a fenntartható fejlődés elvét; sajnálatának ad hangot amiatt, hogy az EU egyes részein túlzott ingatlanberuházásokat eszközölnek, amelyek károsan hatnak a környezetre és az érintett területeken élő európai polgárok és lakosok életére;
32. hangsúlyozza a megfelelő ügyintézéshez való alapjogot; felszólítja a tagállamokat, hogy járjanak elől jó példával, és biztosítsák többek között, hogy igazgatási eljárásaik nyitottak, számon kérhetők, tisztességesek, átláthatók és arányosak legyenek.

**A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁGBAN
TARTOTT ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE**

Az elfogadás dátuma	11.10.2016
A zárószavazás eredménye	+: 26 -: 4 0: 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Marina Albiol Guzmán, Margrete Auken, Heinz K. Becker, Soledad Cabezón Ruiz, Pál Csáky, Miriam Dalli, Rosa Estaràs Ferragut, Eleonora Evi, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sylvie Goddyn, Rikke Karlsson, Jude Kirton-Darling, Svetoslav Hristov Malinov, Notis Marias, Edouard Martin, Roberta Metsola, Marlene Mizzi, Julia Pitera, Gabriele Preuß, Laurențiu Rebega, Sofia Sakorafa, Yana Toom, Ángela Vallina, Cecilia Wikström, Tatjana Ždanoka
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Carlos Iturgaiz, Urszula Krupa, Miltiadis Kyrkos, Josep-Maria Terricabras, Axel Voss